

षडानन्द नगरपालिकाको आठौँ नगर सभाको समुदघाटन समारोहमा

नगर प्रमुख श्री सुरेन्द्र कुमार उदासज्यूद्वारा प्रस्तुत आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम
नीति तथा कार्यक्रम

उपप्रमुखज्यू,

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू,

नगरसभाका सदस्यज्यूहरू,

उपस्थित सम्पूर्ण कर्मचारी मित्रहरू,

यस षडानन्द नगरपालिकाको आव २०८०।०८१ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गईरहेको यस क्षणमा सम्पूर्ण नगरवासी दाजुभाई तथा दिदिबहिनीहरूमा हार्दिक नमस्कार तथा अभिवादन व्यक्त गर्दछु । हामि निर्वाचित भई नगरको विकास र समृद्धिमा निरन्तर लागि परिरहेका छौं । अघिल्लो आव.को नीति तथा कार्यक्रमलाई आधार मानी निर्धारित गरिएको सेवा तथा योजनाको कार्यान्वयनमा नगरवासिहरूको साथ सहयोग र समर्थन तथा सुझावहरू भरपुर हासिल गरेको अनुभूति भएको छ । यसको लागि नगरवासीहरूमा हृदयदेखि धन्यवाद व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

२०६२।०६३ को जनक्रान्ती बाट जनताको चाहना वमोजिम संघिय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको स्थापना भएको छ । नेपालको इतिहासमा भएको विभिन्न जनआन्दोलनहरू र २०६२।०६३ का क्रान्तिमा वीरगति प्राप्त गरी शहिद हुनुभएका सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरू प्रति हार्दिक श्रद्धान्जली अर्पण गर्न चाहन्छु । साथै आन्दोलनको क्रममा घाइते हुनुभएका, वेपत्ता पारिएका नागरिकहरूको योगदानको उच्च कदर गर्दै उहाँहरू प्रति सम्मान व्यक्त गर्न चाहन्छु । लोकतन्त्र र सामाजिक न्याय प्राप्तिको आन्दोलनमा अगुवाई गर्नुहुने अग्रज न्यायप्रेमी जनसमुदायप्रति उच्च सम्मान गर्दै सबैको योगदानको स्मरण गर्दछु ।

यस षडानन्द नगरपालिका आवाल ब्रम्हचारी गुरु षडानन्द अधिकारीको जन्मभूमि र कर्मभूमि हो । निरंकुश तानाशाही राज्य व्यवस्थामा पनि उहाँले धर्म , संस्कृती र शिक्षाको क्षेत्रमा पुर्याउनु भएको अतुलनिय योगदानको उच्च सम्मान गर्दै स्मरण गर्न चाहन्छु । यसैगरी समाज सुधारक एवं सामाजिक परिवर्तनको आन्दोलनमा जल समाधि गरि देहत्याग गरि जीवनको बलिदान गर्नुहुने समाज सुधारक विदुषी योगमायाको जन्मभूमि कर्मभूमि र तपोभूमि पनि यसै नगरपालिका भित्र पर्दछ । समाजमा व्याप्त रहेको अन्धविश्वास रुढिवादी संस्कार संस्कृती र परम्परा विरोधी अभियानमा उहाँले पुर्याउनु भएको योगदानको समेत उच्च सम्मान गर्दै स्मरण गर्न चाहन्छु ।

षडानन्द नगरपालिका प्राकृतिक तथा भौगोलिक विविधताले मात्रै होइन धार्मिक एवम् सास्कृतिक विविधताले पनि भरिपूर्ण रहेको छ । प्राकृतिक श्रोत र सम्पदाहरूको धनि यस नगरपालिकाको आफ्नै मौलिक

विशेषता पनि रहेका छन । यी सबै पक्षहरू नगरको मौलिक सम्पती हुन । जसको संरक्षण र सम्बर्धन गर्नु हामी निर्वाचित जन प्रतिनीधिहरूको परम कर्तव्य हो ।

मेरो नेतृत्वमा गठन भएको यस स्थानीय सरकार जनप्रतिनिधि मालिक नभई जनताको सेवक हुन् भन्ने मुल मर्मलाई आत्मसाथ गरि विकास निर्माण, सुशासन र समृद्धिका क्षेत्रमा सहमती तथा समन्वयका साथ अघि बढ्न प्रतिवद्ध छ । जुन कुरा पुरा गर्न सबै राजनीतिक दल, सरोकारवालाहरू र आम नागरिकको साथ र सहकार्यका लागि आव्हान गर्दछु ।

आदरणीय नगरसभा सदस्यज्यूहरू,

थोपा थोपा गरी समुद्र बने झै सबै स्थानीय तह सुखी, खुसी र संबृद्ध नभै प्रदेश र संघ सुखी, खुसी र समृद्ध नहुने भएकाले सुखी नेपाली संबृद्ध नेपालको नारामा नै केन्द्रित भएर यस षडानन्द नगरपालिकाले आर्थिक वर्ष ०८०।०८१ को नीति तथा कार्यक्रम तयार गरिएको छ । नीति तथा कार्यक्रम तयार पार्दा यस नगरपालिकाले निम्न विषय र पक्षहरूलाई आधारहरूको रूपमा लिएको ब्यहोरा प्रस्तुत गर्दछु ।

- नेपालको संविधान, २०७२ को प्रस्तावना, मौलिक हक, राज्यका नीतिहरू, स्थानीय आर्थिक कार्यप्रणाली एवं एकल तथा साझा अधिकार सूची,
- संघीय तथा प्रदेश सरकारले अंगिकार गरेका, आवधिक योजनाले लिएका नीति तथा प्राथमिकताहरू,
- संघीय सरकारले अवलम्बन गरेका आर्थिक तथा वित्तिय नीतिहरू,
- नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा जनाएका प्रतिवद्धताहरू,
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ तथा विभिन्न नियमावलीका प्रावधानहरू,
- स्थानीय तह क्षेत्रगत नीति, रणनीतिहरू, योजना तथा अध्ययन प्रतिवेदनहरू,
- विकासका समसामयिक मुद्दाहरू: सामाजिक संरक्षण, दिगो विकास, जलवायु परिवर्तन र विपद् व्यवस्थापन, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, लैंगिक सशक्तिकरण तथा समावेशी विकास, बाल मैत्री स्थानीय शासन, वातावरण मैत्री स्थानीय शासन, खुला दिशामुक्त तथा पूर्ण सरसफाई, पूर्ण खोपयुक्त तथा उर्जा संकट लगायतका अन्तर सम्बन्धित विषयहरू,
- षडानन्द नगरपालिकाले आवश्यक देखेका विभिन्न विषयहरू ।

उपरोक्त आधारमा यो वर्षका योजना तथा बजेट कार्यक्रम छनौट गर्न निम्न प्राथमिकता क्षेत्र तोकीएका छन्:

- आर्थिक विकास तथा गरिवी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने,
- उत्पादनमूलक र छिटो प्रतिफल दिने,
- राजस्व परिचालनमा योगदान पुर्याउने,
- सेवा प्रवाह, संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि र सुशासनमा योगदान पुर्याउने,
- स्थानीय स्रोत साधनमा आधारित भई जनसहभागिताको अभिवृद्धि गर्ने,

- लैङ्गिक समानता, सामाजिक समावेशीकरणको अभिवृद्धि गर्ने,
- दिगो विकास, वातावरण संरक्षण र विपद् व्यवस्थापनमा योगदान पुर्याउने,
- स्थान विशेषको संस्कृति र पहिचान प्रवर्धन गर्ने,

उपस्थित सदस्यज्यूहरू, अब म षडानन्द नगरपालिकाले तय गरेको क्षेत्रगत नीतिहरू प्रस्तुत गर्न चाहान्छु:

१) स्थानीय कर र खर्च व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमहरू:

- हाल रहेका करका दरलाई वैज्ञानिक र व्यावहारिक बनाउन तथा करको दायरा फराकिलो पार्ने, करलाई सूचना प्रणालीसंग आवद्ध गर्ने नीति अवलम्बन गरी आन्तरिक श्रोत बृद्धि गरिनेछ ।
- प्रचलित कानून बमोजिम उठाउन पाउने सम्पत्ती कर, घरबहाल कर, बहाल विटौरी कर, व्यवसाय कर लगायत सम्पूर्ण करहरूको बारेमा जानकारीको लागि कर शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । जडिबुटी, रुद्राक्ष, अलैची, चिराईतो, अम्लिसो, ढुङ्गा, गिठी, बालुवा आदि निकासीजन्य बस्तुहरूमा समय सापेक्ष निकासी कर लिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- करवृद्धिको लागि वडाहरूलाई विशेष जिम्मेवार बनाई प्रोत्साहन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

२. शिक्षा सम्बन्धी नीति

नगर विकासका मूल आधार: गुणस्तरीय शिक्षा, आधुनिक शैक्षिक पूर्वाधार भन्ने नाराका साथ समग्र शिक्षा प्रणालीको सुधारमा स्पष्ट दृष्टिकोण प्रतिवद्धता योजना र लगनशिलताको साथ अघि बढिने छ । शिक्षा प्रणालीको सुधार को लागि स्थानीय सरोकारवालाहरू र विषय विज्ञहरूको राय सल्लाह सुझावको आधारमा स्पष्ट शिक्षा नीति तयार गरि षडानन्द नगरपालिकाको शैक्षिक गुणस्तर सुधार कार्यक्रम लागू गरिनेछ । हाल शिक्षा क्षेत्रमा देखिएको कमि कमजोरीहरूको पहिचान गरि शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि तथा भौतिक सुधारको स्पष्ट रणनीति तयार गरि लागू गरिनेछ । शैक्षिक क्षेत्रमा संलग्न जनशक्तिलाई जिम्मेवारी बोधको वातावरण बनाइनेछ ।

- डिजिटल मनिटरिङ सिस्टम लागू गरि विद्यालयहरूको अनुगमन र पृष्ठपोषणलाई प्रभावकारी बनाउन सुरुवात गरिनेछ ।
- स्थानीय पाठ्यक्रम आगामि आव ०८०।०८१ मा कक्षा १ देखि ३ सम्ममा लागू गरिनेछ र थप कक्षाहरूमा विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
- विद्यालय स्तरमा यसै आवबाट प्रारम्भ गरिएको द्विपक्षिय कार्य सम्पादन तथा मूल्याङ्कन करार सम्झौतालाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ । करार सम्झौता नगर्ने/नगराउने, सम्झौता बमोजिम क्रियासिल नहुने, कार्यान्वयन नगर्ने विद्यालय र विद्यालयका शिक्षक कर्मचारीहरूलाई मूल्याङ्कन गरि आवश्यकता अनुसार सचेत गराईनेछ । सचेत गराउदा समेत अटेर गरेमा कारवाहिको दायरामा ल्याउने नीति समेत अवलम्बन गरिनेछ ।

- विद्यालयको शैक्षिक तथा प्रशासनिक जनशक्तिलाई प्रभावकारी परिचालन गर्न विशेष जोड दिइनेछ । जसको लागि सरोकारवालाहरु बिच अन्तरक्रिया छलफल बैठक आदि गर्ने नीति लिइएको छ ।
- शिक्षक छनौटमा थप पारदर्शिता बनाउदै Question Bank निर्माण गरि लागु गरिनेछ ।
- विद्यालयहरुको भौतिक तथा शैक्षिक गुणस्तर बढाउनको लागि दातृ निकायहरुसंग समन्वय गरिनेछ ।
- आधारभूत तहबाट गणित र विज्ञान विषयको पठनपाठन अग्रेजी माध्यमबाट गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ, यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि सरोकारवालाहरुबिच अन्तर्क्रिया छलफल गरी कार्ययोजना तयार गरी प्रारम्भ गरिनेछ ।
- विदुषि योगमाया आयुर्वेद विश्वविद्यालयको लागि आवश्यक जग्गा प्राप्तिको कार्य सम्पन्न भएकोले भौतिक पुर्वाधार निर्माण र व्यवस्थापनको निम्ति उचित पहल गरिनेछ ।
- कृषि तथा प्राविधिक शिक्षालयको प्रभावकारी व्यवस्थापन गरिनेछ । नगरपालिका क्षेत्र भित्रका विभिन्न विद्यालयहरुमा अलग अलग विषयको प्राविधिक विद्यालय सञ्चालनको लागि उचित पहल गरिनेछ । हाल सञ्चालनमा रहेको प्राविधिक शिक्षालयहरुको स्तरोन्नती गरी प्राविधिक क्याम्पस स्थापनाको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- विद्यालयको आर्थिक व्यवस्थापनलाई नतिजामुखी पारदर्शी तथा जवाफदेहि बनाउन सामाजिक परीक्षणलाई विद्यालय अनुदानको लागि अनिवार्य सर्तका रूपमा व्यवस्था गरिनेछ । यस्तो सामाजिक परीक्षणको प्रतिवेदन अभिभावक भेलामा सार्वजनिक गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- विद्यालयहरुको खस्कदो शैक्षिक गुणस्तरलाई अभिवृद्धि गर्न शिक्षासंग सरोकार राख्ने सबै प्रकारका संयन्त्रहरुलाई क्रियासिल बनाइनेछ ।
- प्रत्येक विद्यालयलाई प्रविधिमय बनाउनका लागि ईन्टरनेट संगै कम्प्युटर, ईलेक्ट्रोनिक्स घण्टी तथा ईलेक्ट्रोनिक्स हाजिरी मेशिन पनि जडान गरिने नीति लिइनेछ ।
- स्थानीय समाजसेवि वृद्धिजिवीहरुको विशेष चासो रहेको किराँत विश्वविद्यालय र षडानन्द विश्व विद्यालय स्थापनाका लागि संघिय सरकार र प्रदेश सरकार समक्ष माग गरिनेछ ।
- विद्यालय संचालन अनुदानमा उचित वजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- आवसिय विद्यालय निर्माणको लागि आवश्यक नीति लिइनुका साथै सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
- मातृभाषालाई आधारभूत तहसम्म पठन पाठन गराउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

३. कृषि तथा पशु विकास सम्बन्धी नीति

- नगरको कृषि उत्पादनमा वृद्धि गर्न व्यवसायिक र आधुनिक खेति प्रणालीलाई प्रोत्साहन गर्दै उत्पादन वृद्धिमा जोड दिइनेछ ।

- भौगोलिक विषमतालाई ध्यानमा राखि माटो परिक्षण गरि माटो सुहाउदो खेती प्रणालीमा जोड दिइनेछ ।
- रासायनिक मलको अनुदानमा वृद्धि गरिनेछ । कृषी उत्पादनमा वृद्धि गर्नको लागि समयमा मलको उचित प्रवन्ध गरिनेछ ।
- नगरका वडा नं ३,९,१० र १३ लाई चौरी, भेडा पालन पकेट क्षेत्र को रूपमा विस्तार गरिनेछ । उक्त क्षेत्रमा जडीवुटी खेती तथा संरक्षण क्षेत्र कायम गरिनेछ ।
- पाङ्गारिक मल झोल मल र गड्यौले मल उत्पादन गर्न कृषकहरूलाई प्राविधिक सहयोग प्रदान गरिनेछ ।
- कृषि फलफुल तथा तरकारी र अन्य खाद्य पदार्थको लागि एक चिस्यान केन्द्र (Cold Store) को लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- रुद्राक्ष मालालाई सम्मान मालाको रूपमा देशैभरी बजारीकरणको लागि उचित प्रवन्ध गरिनेछ । रुद्राक्षसंग सरोकारवाला संघसंस्थाहरूसंग समन्वय गरि रुद्राक्षको धार्मिक महत्वलाई उजागर गर्दै अन्य आकर्षक सामग्रीहरूको उत्पादन र बजारीकरणमा विशेष ध्यान दिइनेछ । रुद्राक्ष खेतीलाई वन पैदावारबाट हटाई कृषी पैदावरमा रूपान्तरण गर्न नीतिगत व्यवस्थाको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- नगर भित्र वितरण हुने विरुवाहरू (जस्तै चिराईतो, सतुवा, सुन्तला, कागति, दाँते ओखर, पाखनवेद, लोक्ता, टिम्बुर, लौठसल्ला आदि) लाई नर्सरीको अवधारणा ल्याई स्थानीय स्रोत र साधनको प्रयोगमा जोड दिने नीति ल्याईनेछ ।
- षडानन्द नगरपालिकाको कृषि पेशालाई व्यवसायिककरण र आधुनिक प्रविधियुक्त बनाउन नमुना कृषि केन्द्र स्थापना गरि कृषि सम्बन्धि कृयाकलाप सञ्चालन गरिनेछ ।
- स्थानीय कागती सुन्तला र अन्य फलफुलको विरुवा उत्पादनमा कृषकलाई अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ । सुन्तला कागती तथा फुलफुल रोपौ अभियान चलाईनेछ । सुन्तलाको ब्लक र पकेट क्षेत्रहरूको स्तरवृद्धिको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- पशु बिमा कार्यक्रमको लागि बिमा कम्पनीहरूसंग आवश्यक परामर्श गरिनेछ ।
- दिङ्ला बजारमा लाग्ने शनिवारे कृषि हाट लगायत अन्य कृषि हाटबजारहरूको स्तरोन्नतिका लागि आवश्यक संरचना निर्माण गरी बजार व्यवस्थापनमा जोड दिने नीति ल्याईनेछ ।
- खानेतेलमा आत्मनिर्भर हुन तोरी र सुर्यमुखी खेतीलाई प्रोत्साहनको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- नगरभरिको कृषकहरूको सेवा सुविधामा सहजताको लागि षडानन्द नगरपालिकाको वडा नं १ २ ३ को लागि वडा नं १ को सोमबारे, वडा नं १०,११,१२ को लागि झ्याउपोखरी बजार र वडा नं १३,

१४ को वीया विहिबारेमा कृषि तथा पशुसेवा उपशाखा सञ्चालन गरि प्राविधिक कर्मचारीको व्यवस्था गरिनेछ ।

- वडा नं २, ३, ९, १० र १३ का सम्भावित क्षेत्रमा जडिबुटी खेतिको विस्तारको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- बाँझो जग्गाको सदुपयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- हाल पशुहरुमा फैलिएको लम्फी रोगको नियन्त्रणको लागि रोग निरोधात्मक भ्याक्सिनको व्यवस्थापन गर्न पहल गरिनेछ, साथै लम्फी रोगको उपचारात्मक कार्यलाई निरन्तरता दिन बजेटको व्यवस्थापन गरिएको छ ।
- सेतो भट्मास खेति विस्तारको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

४. पूर्वाधार सम्बन्धी नीति

भौतिक पूर्वाधार विकास अन्य सबै विकासको आधारशीला हो । पूर्वाधार निर्माण जनताका सपना सम्बोधन गर्ने लोकप्रिय माध्यम नभएर मुलुकको आर्थिक सामाजिक रूपान्तरणसँग जोडिने विषय समेत हो । भौतिक पूर्वाधार विकासमा सडक निर्माण विद्युत विस्तार लगायत सबै प्रकारका भौतिक संरचनाहरुको निर्माण तथा सञ्चालन गर्नु आजको आवश्यकता बनेको छ । ति आवश्यकतालाई मध्यनगर गर्दै क्षेत्रगत रूपमा प्राथमिकताका साथ विकास निर्माणका कार्यलाई अगाडि बढाउने नीति अवलम्बन गरिएको छ ।

सडकतर्फ

- "यातायात पूर्वाधार आर्थिक रूपान्तरणको आधार" भन्ने भनाईलाई आत्मसाथ गर्दै सतिघाट देखि दिंला सडक कालोपत्रेगर्ने योजनालाई नगरको गौरव योजनाका रूपमा अगाडी बढाइ आगामि आव भित्र ६ किलोमिटर कालो पत्रेको योजनाको काम सम्पन्न गरिनेछ । जसको लागि उचित बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
- दिङ्ला,सालबोटे आरुबोटे झ्याउँपोखरी सडक स्तरोन्नती लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- चिउरोबोटे, वालुवावेसी, घुमाउने चौतारा, सालमा सडकको स्तरोन्नती गरि १२ महिना चलने बनाउनको लागि बजेटको व्यवस्थापन गरेको छु ।
- दिङ्ला सत्तल बिहिबारे सडकको स्तरोन्नती गरिनेछ । जसको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्थापन गरेको छु ।
- कुदाककाउले, खार्तम्छा, काभ्रे, दिङ्ला, सेमेड, रिष्टाबोटे हुदै नखुवाखोला सडकको स्तरोन्नतीको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्थापन गरिएको छ ।
- हिलारी मार्ग अन्तर्गत कार्तिके पुल वालुवावेँशी मझुवा चालिसे ताँबुटार साल्पा फेदी सडक कालोपत्रेको लागि आवश्यक पहल गरिने छ ।
- कुदाककाउले सोमबारे सडक स्तरोन्नती गरिनेछ ।

- चिखुवाखोला वाकछेका सोमबारे लडखुवा हुदै साल्पा सिलिछो जोड्ने सडकको स्तरोन्नतीको लागि वजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- भिरथाप्ला बोया विहिबारे पित्तिम सडकको स्तरोन्नतीको लागि वजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- दिङ्ला सत्तल बिहिबारे हुदै हिलेभञ्ज्याड जोड्ने र्याप सडकको डिपिआर तयार गरि कालोपत्रे गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- १४ वटै वडा केन्द्रबाट नगर केन्द्र जोड्ने बाटो १२ महिना सहजतापूर्वक सञ्चालनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिने छ । र वडा भित्र रहेका कृषी सडकहरुलाई प्राथमिकताको आधारमा स्तरोन्नती गरिनेछ ।
- दिङ्ला भोजपुर सडक कालोपत्रे योजना कार्यान्वयमा देखिएको अन्योलताको बारेमा कोशी प्रदेश सरकारमा यस पालिकाको प्रतिनिधिमण्डल डेलिगेसन गई यथार्थता बुझि तत्काल वजेट व्यवस्थापन गरि योजना कार्यान्वय गर्न लागि माग गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रका सडकहरुलाई प्राथमिकताको आधारमा केन्द्रीय सडक, प्रदेश स्तरिय सडक र नगर स्तरिय सडकहरुको रूपमा वर्गीकरण गरि प्रदेश तथा संघसंग वजेट व्यवस्थापनको लागि उचित पहल गरिनेछ ।
- निर्माणधिन बराहक्षेत्र देखि लेगुवा तुर्के कातिकेघाट हुदै बुम्लिडटार जोड्ने अरुण कोरिडोर सडकलाई विस्तार गर्नको लागि प्रदेश र संघ सरकारसंग विशेष पहल गरिनेछ ।
- आगामी दिनमा अन्य प्रमुख सबै सडकहरुको सभै तथा विस्तृत इन्जिनियरीड प्रतिवेदन तयार गर्ने कार्यलाई तिब्रता दिइनेछ । साथै पर्यटकीय तथा मनोरञ्जनात्मक क्षेत्रको पहिचान, बजार व्यवस्थापन, सिँचाई, खानेपानी र ढल निकासका पूर्वाधारको पहिचान गरि विस्तृत डिजाइन प्रतिवेदन तयार गरि क्रमशः लगानी बढाउँदै जाने नीति अख्तियार गरिनेछ ।
- दिङ्ला बजार, बैदारभञ्ज्याड, तिनतले बोया विहिबारे, झ्याउँपोखरी, साङपाड सत्तल, सोमबारे, कुदाककाउले कातिकेपुल लगायतका सबै बजारक्षेत्रमा ढलान तथा सोलार बत्तीको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- नगर रिडरोडको सम्भाव्यता अध्ययन गरि डिपिआर निर्माणको लागि पहल गरिनेछ ।

पुल निर्माण तर्फः

- नेपाल सरकारबाट निर्माणधिन अरुण नदि कातिके पक्कीपुल आगामि आवमा निर्माण सम्पन्न गर्न विशेष पहल गरिनेछ ।
- षडानन्द नगरपालिकाको लाइफ लाइनको रूपमा रहेको अरुण नदि सतिघाट मोटरेवल पुल हालसम्म निर्माण सुरुवात नहुदाँ यस षडानन्द नगरपालिकावासिहरुले समस्या भोगिरहनु परेको छ । जसको

कारणले यहाँको जनजिवन कष्टदायि बनिरहेको छ । पुल निर्माणको कुरा सपना मात्रै भएको नगरवासिहरूले अनुभुत गर्न थालेका छन् । प्राविधिक रूपमा विगतमा देखिएको चरम वेवास्ताका कमिकमजोरीहरूलाई सच्याई यथासक्य पुल निर्माण गर्ने वातावरण बनाउनको लागि संघ र प्रदेशसंग सम्बन्धित सरोकारवालाहरूको ध्यान आकर्षण गराउन चाहन्छु । संघ र प्रदेशबाट यस पुलको अझैपनि वेवास्ता गरिएमा षडानन्द नगरपालिका र नगरको जनस्तरको संयुक्त सहभागिताबाट पुल निर्माण प्रारम्भ गर्न सहयोग गर्नको लागि नगरवासिहरूमा आव्हान गर्दछु ।

- अरुण नदि तुर्केमा पक्की पुल निर्माणको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- षनपा ९ को श्यामखोला पक्की पुल र षनपा १ र ५ जोड्ने चिर्खुवा वाकछेका पक्की पुल निर्माण छिटो सम्पन्न गर्नको लागि उचित पहल गरिनेछ ।
- खकुवा दोभान पुल, ष.न.पा. ३ को श्यामखोला र चिर्खुवा खोला मोटरेवल पुल, षनपा ४ र २ जोड्ने चिर्खुवा खोला वाछा पक्की पुल, षनपा ७ र ११ जोड्ने खकुवा खोला पक्की पुल यङ्गुवा दोभान पक्की पुलहरूको डि.पि.आर. गर्नको लागि प्राथमिकताका साथ आवश्यक पहल गरिनेछ । साथै अन्य खोलाहरूमा पुल निर्माणको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
- नगरपालिकालाई काठेपुल मुक्त गर्नको लागि यसै आवबाट निर्माण सुरुवात भएको नेउवोटे खकुवा झोलुङ्गे पुल, हर्कखोला झोलुङ्गे पुल, श्यामखोला घट्टाबारी झोलुङ्गे पुल, लम्सुवा घाटमा झोलुङ्गे पुल निर्माण सम्पन्न गर्नको लागि पहल गरिनेछ । र अन्य आवश्यक स्थानहरूमा झोलुङ्गे पुलहरूको लड लिष्ट बनाई प्राथमिकताको आधारमा डिपिआर गरि पुल निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।

सिचाई तर्फ

- पित्तिम खमारे सिचाई आयोजना षनपा १४, भालुखोप मुहान पित्तिम कुलो सिचाई आयोजना षनपा १४, खहरेखोला मालवासे कुलो सिचाई आयोजना षनपा ४, अधेरी ढुङ्गे कुलो सिचाई आयोजना षनपा ६, अधेरी धारापानी कुलो सिचाई आयोजना षनपा ६, ढुङ्गे ठाडो खोल्सा कुलो सिचाई योजना षनपा ५ र माथिल्लो अधेरी कुलो सिचाई योजना षनपा ५ आगामि आव भित्रै निर्माण सम्पन्न गर्नको लागि उचित वजेटको व्यवस्थापन गरिएको छ ।
- नगरभित्रका खेतियोग्य जमिनहरूमा सिचाई गर्नको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरि सिचाई योजना संचालनको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

भवननिर्माण तर्फ:

- नगरपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माण कार्य यसै आवबाट सुचारु गर्न बजेट व्यवस्था गरिएको छ ।
- वडा कार्यालयहरूका भवन निर्माणको कामलाई प्राथमिकतामा राखिएको छ ।
- षडानन्द सभा गृह निर्माण सम्पन्न गर्न उचित वजेटको व्यवस्थापन गरिएको छ ।

- पालिकाभिन्नका स्वास्थ्य संस्थाहरू, प्रहरी चौकीहरू तथा विभिन्न धार्मिक तथा सास्कृतिक भवनहरू निर्माणको लागि संघ तथा प्रदेश सरकारसंग आवश्यक पहल गरिनेछ ।

५. स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति

- स्वास्थ्य नागरिक जिम्मेवार पालिका नामक कार्यक्रमका साथ सबै नागरिकहरूलाई अनिवार्य स्वास्थ्य विमा कार्यक्रममा आवद्ध गराइनेछ ।
- एम्बुलेन्स सेवा कार्यक्रममा जेष्ठ नागरिक, क वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, प्रसुती अवस्थाका महिलाहरू, दुर्घटनामा परी घाइते भएका व्यक्तिहरूलाई निःशुल्क गर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै आगामि आवमा थप एउटा एम्बुलेन्सको व्यवस्था गरि स्वास्थ्य उपचारमा पहुँचको अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- नगरपालिकाका विभिन्न वडा तथा विद्यालयहरूमा निशुल्क र प्रभावकारी बनाउन विशेषज्ञ सहितको स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिने छ ।
- नेपाल सरकारले तोकेका निशुल्क औषधिहरू सहित अत्यावश्यक औषधिहरू सहज रूपमा उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाइनेछ । अत्यावश्यक औषधि व्यवस्थापनको लागि बजेट व्यवस्था गरिएको छ । प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र मुलपानीमा फार्मसि सेवा सञ्चालन गरि २४ सै घण्टा औषधि उपलब्ध हुने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- महिलाहरूको आड खस्ने समस्याको पहिचान र निराकरणको कार्यक्रममा निरन्तरता दिइएको छ ।
- नगरभिन्नका स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई आधुनिक उपकरणहरूको व्यवस्था गरि सुविधा सम्पन्न बनाउने नीति अवलम्बन गरिएको छ ।
- आगामि आवभिन्नमा गान्धि मेमोरियल अस्पताल भवनमा १५ बेडको अस्पताल सञ्चालन गर्न दातृनिकायसंग आवश्यक पहल तथा समन्वय गरिनेछ ।
- मातृ तथा शिशुमृत्युदर न्युनिकरणको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
- किशोरीहरूका लागि सुरक्षित रजश्वला कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईने छ ।

६. खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी नीति

- नगरपालिका भित्रका जनतालाई स्वच्छ र सुरक्षित खानेपानीको प्रबन्ध मिलाउनका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- यस षडानन्द नगरपालिकाको वडा नं ४,५,६,७,८ र ९ को लागि निर्माणधिन लोमा खोला दिङ्ला वृहत खानेपानी लाई यसै आवबाट घरघरमा वितरण गरिनेछ ।
- वडा नं ९, १०, ११ र १२ को लागि निर्माणधिन लोमाखोला खानेपानी आयोजना र नखुवा खानेपानी योजना लाई समेत आगामि आवबाट घरघरमा वितरण गरिनेछ ।

- यस नगरपालिकामा निर्माणधिन आपटारी वडहरे खानेपानी योजना षनपा ५, अरुण लिफिटड खानेपानी योजना षनपा ६ र ७, तुर्के माघेछाप तिन्निडाडाँ खानेपानी योजना षनपा १२, रानीपानी खानेपानी योजना षनपा १३ र १४, साडपाड खानेपानी योजना षनपा १०, खार्तम्छा खानेपानी योजना षनपा ३ को निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिन विशेष पहल गरिनेछ । साथै नेपालेडाडाँ वृहत खानेपानी योजनाको लागि संघ र प्रदेश सरकारसंग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- नगरपालिका तथा वडाका केन्द्रहरुमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

७. उर्जा सम्बन्धी नीति

मेरो नगर मेरो गाउँ नगरबासिको लगानीले झलमल बनाऔं भन्ने नाराका साथ यस नगरपालिका क्षेत्रभित्रका विद्युत उत्पादन गर्न सकिने खोलाहरुको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ । केन्द्रिय विद्युत प्रशारण लाइन सबै वडाका सबै घरहरुमा पुर्याउने लक्ष्य राखिएको छ ।

- नगरपालिकाको केन्द्र र सबै वडा केन्द्रहरुमा Solar Street Light को व्यवस्था गरिनेछ ।
- विद्युत नपुगेका टोल तथा घरधुरीहरुमा बैकल्पिक उर्जाको व्यवस्था गर्नको लागि उचित पहल गरिनेछ ।
- घरघरमा विद्युतिय चुलो (इन्डक्सन) को कार्यक्रम सञ्चालन पहल गरिनेछ ।

८. सामाजिक, संस्कृतिक तथा पर्यटन सम्बन्धी नीति

- षडानन्द नगरपालिकाका विभिन्न धार्मिक तथा पर्यटकिय क्षेत्रहरुलाई पर्यटकीय गन्तव्य बनाउन आवश्यक योजनाहरु बनाइनेछ । अरुण नदीमा र्याफटिङ तथा बोटिङ् को माध्यमबाट आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरुलाई आकर्षण बढाउनको लागि उचित पहल गरिनेछ । पर्यटन प्रवद्धनको क्षेत्रमा क्रियासिल निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहन र संरक्षण गर्ने नीतिलाई अवलम्बन गरिनेछ ।
- यस आर्थिक वर्षमा होमस्टे निर्माण गर्ने क्षेत्रको पहिचान गरि होमस्टे निर्माणको काम नमूनाको रूपमा सुरुवात गरिनेछ । योगमाया समाधी स्थल मझुवा वेशीमा योगमाया पार्क निर्माण गरिनेछ ।
- अरुण उपत्यका, अरुण नदि सतिघाटको सतिढुङ्गा हुदै षडानन्द सिताराम मन्दिर लगायत दिङ्ला बजारका ऐतिहासिक तथा पुरातात्विक सम्पदाहरु, कुन्सालिङ डाँडा, पखुवा देविथान, मैयुङ साउने डाडाँ, मन्धुम पद मार्ग, छ्वाँगे झरना, ष.न.पा.-१ को बहुधार्मिक ॐ कार शक्तिपीठ नेपालेडाँडा, मृगस्थली मन्दिर तथा योगमाया समाधि स्थल मझुवावेसीलाई जोड्ने एकिकृत धार्मिक पर्यटकिय गन्तव्य एकीकृत रणनीतिक योजना तयार गरी सुन्दर पर्यटकीय स्थल निर्माण गर्न विशेष जोड दिइनेछ ।

- अन्य वडाहरूमा रहेका विभिन्न धार्मिक तथा पर्यटकीय सम्पदाहरूको संरक्षण सम्बद्धनको लागि भौतिक पुर्वाधानका कार्यहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- कैलाशडाँडा साकेला भुमेशानको भौतिक पुर्वाधार निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । यसका साथै रानीवन साकेला थान, सेमेड साकेला थान, वेखम्छा साकेला थान, सौदलेडाडाँ चण्डीथान लगायत अन्य साकेला थान, मठमन्दिर, बौद्ध गुम्बाहरूको संरक्षण र संवर्द्धन गर्ने नीति लिईने छ ।
- पालिकाभिन्न रहेका धार्मिक सास्कृतिक तथा पर्यटकीय क्षेत्रहरूको प्रचारप्रसारमा जोड दिइनेछ ।

९. उद्योग सम्बन्धी नीति

यस क्षेत्रमा न्यूनतम संख्यामा रहेका उद्योग तथा रोजगारीका अन्य अवसरहरूलाई खोजी गरी सम्भावना रहेका काष्ठ उद्योग, पशुपालन उद्योग, पर्यटन उद्योग कृषि उद्योग लगायत अन्य घरेलु तथा साना उद्योगहरूको प्रोत्साहन तथा बिकास गरिने नीति अवलम्बन गरिने छ । उद्योग व्यवसायहरूबाट संकलित करको केहि प्रतिशत वजेत उद्योगी व्यवसायीहरूलाई नै प्रोत्साहन स्वरुप उपलब्ध गराउन आवश्यक अध्ययन गरिनेछ । औद्योगिक ग्राम स्थापनाको लागि जग्गा व्यवस्थापन गरि भौतिक पुर्वाधार निर्माण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।

१०. सूचना र सञ्चार प्रविधि सम्बन्धी नीति

सूचना र सञ्चार प्रविधिविना समृद्ध समाजको परिकल्पना गर्न सकिँदैन । भरपर्दो संचार व्यवस्था हुन नसक्दा यहाँका जनता समय समयमा सञ्चार विहीन हुनुपरेको अवस्था विदितै छ सो समस्या समाधानका लागि सरोकारवालाहरूसँग छलफल तथा अन्तरकृया गरि समस्या समाधानका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ । टेलिफोन सेवा समेत नटिप्ने स्थानहरूको पहिचान गरि टेलिफोन सेवा प्रदाक कम्पनीसंगको सहकार्यमा टेलिफोन टावर निर्माणको लागि आवश्यक पहिल गरिनेछ ।

११. युवा तथा खेलकुद सम्बन्धी नीति

- «स्वस्थ र सिर्जनशिल युवाका लागि खेलकुद र खेलकुदका लागि युवा» भन्ने नारालाई कार्यान्वयन गर्न आवश्यकता अनुसार तालिमको पनि व्यवस्था गरिनेछ ।
- खेलकुद बिकासको पुर्वाधार निर्माण कार्यलाई तिव्रता दिइनेछ ।
- प्रत्येक आर्थिक वर्षमा कुनै एउटा खेललाई प्रोत्साहन गर्दै राष्ट्रपति रनिङ् शिल्ड खेलकुद प्रतियोगितालाई निरन्तरता दिइनेछ । साथै षडानन्द मेयर कप खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालन गर्ने ब्यवस्था मिलाईनेछ ।
- खेल र खेलाडीहरूको वृति बिकासको लागि प्राथमिकताको आधारमा विभिन्न खेल प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

१२. समावेशी बिकास

- महिलाविरुद्धका सबै किसिमका हिसा र विभेद प्रभावकारी ढङ्गले अन्त्य गरिनेछ ।

- बालविवाह, बहुविवाहलाई पूर्णत निषेध गरिनेछ, महिलालाई रोजगारीमा विशेष प्राथमिकता दिइनेछ ।
- अपाङ्गताप्रतिको दृष्टिकोणमा सकारात्मक परिवर्तन गरिनेछ । शिक्षा सीप विकास र रोजगारीबाट उनीहरूभित्रको विशेष क्षमतालाई उजागर गर्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई सामाजिक सुरक्षाको दायरामा ल्याइनेछ ।
- महिला तथा किशोरीहरूले मासिक रूपमा प्रयोग गर्ने स्यानीटरी प्याडलाई सुधारउन्मुख, सुरक्षित तथा संक्रमणरहित बनाउनका लागि भेन्डिड मेसिनको व्यवस्थापन गरिनेछ जसको सुरुवात भईसकेको छ भने आगामि आर्थिक वर्षलाई उचित बजेट व्यवस्थापन गरिनेछ । यस पालिकाभित्र स्यानिटरी प्याड उत्पादन गर्ने उद्योग स्थापना गर्ने उद्योगी व्यवसायीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- शिशु स्तनपानबाट वञ्चित नहुन भनी षडानन्द नगपालिका कार्यालयमा स्तनपान कक्षको व्यवस्थापन गरिनेछ । साथै वडा कार्यालयहरूमा समेत स्तनपान कक्ष निर्माण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१३. सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी नीति (कल्याणकारी राज्य, दिगो सामाजिक सुरक्षा)

- नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका महिला, दलित, आदिवासी जनजाती, पिछडा वर्ग, अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, किसान, श्रमिक, उत्पिडित, आर्थिक रूपले विपन्न, लोपोन्मुख लगायत लक्षित वर्गका लागि सशक्तिकरण गर्ने खालका कार्यक्रमहरू ल्याइनेछ ।
- पञ्जीकरणको कार्यलाई थप ब्यवस्थित गरिनेछ । ३५ दिन भित्रमा व्यक्तिगत घटना दर्ता गरेमा निशुल्क हुने सन्देश समुदाय स्तरमा व्यापक बनाइनेछ । यस प्रकारको कार्यक्रम विद्यालय तथा समुदाय माफर्त सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ । घरैमा बसेर व्यक्तिगत घटना दर्ता गर्न सक्ने व्यवस्थाको लागि Public Portal को बारेमा नागरिकहरूलाई सचेत गराईनेछ ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू तथा जेष्ठ नागरिकहरूलाई सामाजिक सुरक्षा वापतको रकम पाए नपाएको सम्बन्धमा खोजी गरी नपाएको खण्डमा पाउने व्यवस्था गरीदै लगिने छ ।
- वालमैत्री स्थानीय शासन स्थापनाका लागि वालमैत्री नगर घोषणाका आधारहरू तयार गरिने छ ।
- नगर क्षेत्रभित्र निर्माण हुने सार्वजनिक पूर्वाधारलाई अपाङ्ग मैत्री बनाइने छ ।

१४. सार्वजनिक सेवा प्रवाह सम्बन्धी नीति

- नागरिकहरूले नगरपालिका कार्यालयबाट लिने सुविधा सहजै प्राप्त गर्न नगरपालिकाको कार्यालयमा सेवाग्राही सहयोग कक्ष नामक हेल्प डेक्स तत्काल सञ्चालन गरिनेछ ।
- दिनमा होइन छिनमा सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- पालिका अन्तरगतका सबै कर्मचारीहरूसंग आगामि आवबाट कार्यसम्पादन सम्झौता गरिनेछ । कार्यसम्पादन सम्झौता नगर्ने/नगराउने, सम्झौता वमोजिम क्रियासिल नहुने, कार्यान्वयन नगर्ने

कर्मचारीहरूको मूल्याङ्कन गरि आवश्यकता अनुसार सचेत गराइनेछ । सचेत गराउदा समेत अटेर गरेमा कारवाहिको दायरमा ल्याउने नीति समेत अवलम्बन गरिनेछ ।

- प्रत्येक चौमासिकमा प्रत्येक वडा र नगरपालिकाले अनिवार्य सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रम राखी पब्लिक अडिटिङ गराइनेछ ।

१५. राजस्व सम्बन्धी नीति

आर्थिक क्षेत्रका सबै गतिविधिमा स्वच्छता, जवाफदेही र प्रतिस्पर्धा कायम गर्न नियमनको व्यवस्था गर्दै सर्वांगीण विकास तर्फ राजस्व परिचालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ । राजस्वका दायराहरू फराकिलो बनाउँदै लगिनेछ । स्थानीय स्तरमा साधन र स्रोतको आवश्यकता पर्ने हुदा स्थानीय स्रोत जुटाउन गिटी, ढुंगा, बालुवा, चुनढुंगा जस्ता प्राकृतिक स्रोतहरूको उपयोग र विक्री वितरण गर्न सम्भावित स्थानहरूको पहिचान तथा आइ. ई. ई. गरी आवश्यक कर संकलन गर्ने नीति अवलम्बन गरीने छ । स्थानीय स्रोत जुटाउनको लागि एकिकृत सम्पत्ति कर लगाई राजस्व उठाउने कार्य यसै आर्थिक वर्षबाट सुरु गरिने छ । आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पिछडिएका वर्गलाई प्रकृति हेरी राजस्व छुट दिईने समेत व्यवस्था गरिने छ । राजस्व संकलनलाई व्यवस्थित, पारदर्शी र चुहावट नियन्त्रणगर्ने उद्देश्यका साथ यसै आर्थिक वर्षबाट १४ वटै वडामा अनलाईन प्रविधि(सफ्टवेयर) को माध्यमबाट बाट राजस्व संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

१६. स्थानिय न्याय ब्यबस्थापन सम्बन्धी नीति

- समाजमा अनावश्यक रूपमा हुने विवाद र मुद्दा मामिलाहरूलाई प्रारम्भिक चरणमै स्थाइ समाधान गर्न मेलमिलाप र मध्यस्थता साथै नगरपालिकाको न्यायिक समितिको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- पिछडिएको वर्ग र क्षेत्रका ब्यक्तिहरूको न्यायमा सहज पहुँच सुनिश्चित गर्न कानुनी शिक्षा र सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- कानून विज्ञहरूबाट न्यायिक समिति, जनप्रतिनिधी र कर्मचारी लगायतलाई तालिमको व्यवस्था गरिनेछ । जसको लागि उचेत बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
- न्याय निरूपणलाई प्रभावकारी बनाउन कानून सहायकको व्यवस्था साथै वडागत रूपमा मेलमिलाप कर्ता गठन गरी मेलमिलाप केन्द्र स्थापना गरिनेछ ।

१७. सहरी विकास तथा भवन निर्माण पूर्वाधार विकास तथा आयोजना सम्बन्धी नीति

स-साना मर्मतसंभार र निर्माणका लागि मर्मतसंभार कोष स्थापना गरी कार्यान्वयनमा ल्याईने छ । नगरको दीगो विकास र मर्यादा अभिवृद्धिका लागि सडक, जलविद्युत, खेलकुद, खानेपानी र पार्कका क्षेत्रमा नगर गौरवका आयोजना छनौट गरी प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिने छ । कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, शिक्षा

स्वास्थ्य जस्ता क्षेत्रको प्रवर्द्धन हुने गरी र त्यस्ता क्षेत्रको पहुच बढाउने गरी सडक विस्तार र स्तरोन्नती गरिने छ । स्थानीय समुदायबाट सडकको दाँया बाँया बृक्षारोपण गरी रुख हुर्काएर त्यस्ता सडकलाई स्तरोन्नती गर्न प्राथमिकता दिईने छ । मुहान संरक्षण गरी खानेपानीको स्रोत बृद्धि गरिने छ । नगर सभाबाट स्वीकृत विकास योजनाहरूको लागत ईष्टीमेट सामान्यतया कार्तिक मसान्त भित्र, सम्झौता फाल्गुण मसान्त भित्र र निर्माण सम्पन्न जेष्ठ मसान्त भित्र भईसक्ने गरि अगाडी बढाई विकास निर्माणमा प्राथमिकता हाँसिल गरिने छ । शिक्षा स्वास्थ्य सेवा यातायातको असुविधा वेरोजारी समस्या कृषिमा वादर लगायत जंगली वन्यजन्तुको आतडकका कारण नगर छोडि बसाईसराई जानेको संख्यामा वृद्धि भईरहेको छ । उपरोक्त समस्या समाधान गरि बसाईसराईलाई कम गर्न विशेष पहलकदमि को नीति लिइएको छ ।

- सुरक्षित तथा व्यवस्थित आवासको अवधारणा लाई सार्थकता दिन घर तथा भवनको नक्सा पास प्रकृत्यालाई सरलसहज र पारदर्शी बनाउन , आवश्यक नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- यस पालिकामा रहेको विद्यमान वेरोजगारी समस्या न्यूनिकरण गर्न तथा विपन्न तथा जोखिममा परेका वेरोजगार व्यक्तिहरूलाई कम्तिमा १०० दिनको रोजगार प्रदान गर्न रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गरिनेछ ।
- विकास निर्माणको कार्यमा आम जनताहरूको सहभागितालाई सुनिश्चित गर्नको लागि स्थानीय स्तरमा गठन भएका टोल विकास सस्थाहरूको भुमिकालाई प्रभावकारी बनाउने नीति लिइएको छ ।

१८. भाषा संस्कृतिको संरक्षण र विकास सम्बन्धी नीति

- लोपोन्मुख भाषा र संस्कृतिको संरक्षण गर्न ध्यान दिइने छ र नगरभित्र धार्मिक आस्था, प्रथा वा प्रचलनका आधारमा कसैलाई कुनै आघात वा मर्का पर्ने व्यवहार हुन नदिने नीति लिइने छ । सबै जातजातिका भेषभूषा, भाषा धर्म, सामाजिक संस्कार संस्कृति तथा झाँकी संरक्षण, संवर्द्धनका लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।

१९. श्रम संस्कृतीको विकास सम्बन्धी नीति

श्रमको सम्मान गर्ने नीति अनुसार श्रम संस्कृतिको विकास गरौं भन्ने मुल नाराका साथ स्थानीय जनताहरूको सहभागितामा हरेक वडाका जनप्रतिनिधिहरूले वर्षको कम्तिमा १० दिन वडा स्तरमा र नगरपालिका स्तरका जनप्रतिनिधिहरूले वर्षको १५ दिन नगर स्तरका आयोजनाहरूमा श्रम अभियान सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।

२०. एकिकृत श्रम रोजगार सेवा सम्बन्धी नीति

- नागरिकलाई व्यावसायिक सीप विकास, रोजगार प्रवर्द्धन, उत्पादनशील रोजगार सिर्जना, उद्यमशीलता प्रवर्द्धन, आप्रवासन लगायतका उद्यम श्रम तथा रोजगार सम्बन्धी सेवा तथा सुविधालाई एकिकृत गरी रोजगार सेवा केन्द्रबाट संचालन गरिने छ ।
- न्यूनतम रोजगारीको सुनिश्चितताका लागि सरकारका तीनै तहबाट संचालन हुने सार्वजनिक विकास निर्माणका कार्यक्रम तथा योजनाहरूमा रोजगार सेवाकेन्द्रमा सूचिकृत भएका बेरोजगार व्यक्तिलाई प्रथामिकता दिइने छ ।
- वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका कामदारहरूलाई विदेशबाट प्राप्त गरेका ज्ञान, सीप, अनुभव, इच्छा र रुची अनुसार प्राथमिकताको आधारमा उत्पादनशील रोजगारीका अवसरहरू अभिवृद्धि गर्नुका साथै स्वदेशमै रोजगारी सिर्जना गर्ने वातावरण निर्माण गरिने छ ।

नगरसभा सदस्यज्यूहरू,

माथि उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गर्दा विकासलाई समावेशी र सामाजिक न्यायमा आधारित बनाई सुशासन कायम गर्ने र समृद्ध नगर र सुखी नगरवासीको दीर्घकालिन उद्देश्य प्राप्त गर्ने तथा नगरले गरेको सबै लगानीलाई उच्च प्रतिफलयुक्त Best value for money बनाउने अठोटलाई केन्द्रमा राखेको छु । जसबाट यस नगरलाई सक्षम नगरको रूपमा विकास गर्न मार्ग प्रशस्त हुने छ भन्ने मेरो विश्वास छ ।

अन्त्यमा,

नगरको विकासका लागि रचनात्मक सल्लाह सुझाव दिने र सहयोग गर्ने सबै राजनीतिक दल, विषयगत समितिहरू, सम्पूर्ण सभा सदस्यहरू, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, निजि क्षेत्र, स्थानीय संघ/संस्थाहरू, नागरिक समाज, संचारकर्मी, सुरक्षाकर्मी तथा आमनगरवासीहरू सबैमा हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

धन्यवाद !

सुरेन्द्र कुमार उदास
नगर प्रमुख
षडानन्द नगरपालिका
दिला, भोजपुर ।